

Konferencja prezesów samorządów prawniczych w Barcelonie

XI konferencja prezesów samorządów prawniczych - Bar Leaders' Conference - odbyła się w Barcelonie w dniach 25-26 maja 2016 r. Tematem wiodącym konferencji było hasło „Leading the way”. Naczelna Rada Adwokacka delegowała na konferencję adw. dr Małgorzatę Koźuch, członka NRA.

Konferencja została podzielona na cztery panele robocze obejmujące zagadnienia działania struktur adwokackich w warunkach presji legislacyjnej wywoływanej tendencjami liberalizującymi rynek usług prawnych i zmian ekonomicznych, które generują oczekiwania klientów o charakterze czysto świadczeniowym. Równocześnie zmiany technologiczne silnie oddziałują na formy wykonywania zawodu adwokata, co wymusza na zmiany form zarządzania i komunikacji wewnątrz grupy zawodowej, jak i w przekazie publicznym.

Pierwszy panel poświęcony był presjom politycznym, z którymi mierzą się struktury adwokackie. Przedstawiciele różnych jurysdykcji ze wszystkich kontynentów przedstawiali przypadki najbardziej widocznych działań władz i reakcje społeczeństwa na podejmowane działania. Zauważyć można było, że na kontynencie europejskim działania władz koncentrują się na sferze ekonomicznej – np. zmianie w zakresie kwot przekazywanych na pomoc prawną organizowaną przez adwokatów, zmiany w zakresie wynagradzania za pomoc z urzędu, zmiany w zakresie kontroli podatkowych względem adwokatów, w celu ujawnienia ich dochodów oraz szerokim działaniom w zakresie inwigilacji związanej lub nie, ze zwalczaniem przestępczości zorganizowanej przy pomocy środków technicznych (podśluchy, obserwacja adwokatów). W Azji działania władz skierowane były przede wszystkim na ograniczanie niezależności podmiotowej adwokatów i ich struktur organizacyjnych.

Sz szczególnie poruszający był referat prezesa adwokatury gruzińskiej, który opisywał spersonalizowane ataki na adwokatów, a także pobicia, a nawet zabójstwo adwokata, które były związane z działalnością zawodową. Niezwykle cenne były przykłady ilustrujące jakie formy działań organizacyjnych podejmują władze adwokatów, aby zdemaskować działania władz, a równocześnie wzmocnić pomiędzy adwokatami solidarność, a społeczeństwu pokazać poziom zniewolenia funkcyjnego członków władz. Dyskusja, która wywiązała się po referacie ukazała, że problemy te nie są obce także adwokatów ukraińskiej. Obszary Afryki zdominowane są walką o utworzenie niezależnych od władz struktur, w celu zapewnienia samodzielności organizacyjnej i zwrócenia uwagi na brak niezależności sądownictwa. Wiele działań dotyczy także elementów edukacyjnych. Mimo, że kulturowo odmienne, problemy te są także aktualne w Europie. Stany Zjednoczone prezentowały zagadnienia związane z etyką zawodową i metodami zapewnienia jej przestrzegania w sytuacji pełnej konkurencji rynkowej i uwolnienia niemal wszystkich metod promocji gospodarczej.

Panel drugi konferencji poświęcony był zagadnieniom metod włączania adwokatów w życie adwokatury, pobudzania aktywności nie tylko na polu indywidualnej pracy zawodowej, ale także na rzecz szerszego grona grupy społecznej. Metody poszukiwania balansu pomiędzy interesem grupy zawodowej a interesem publicznym były niezwykle inspirujące. Liderzy adwokatów prezentowali podejście kierunkowe i wypracowane w poszczególnych krajach modele, które zależnie od systemu prawnego przybierały formy wsparcia organizacyjnego, finansowego, koncepcyjnego czy też różnych form mieszanych. W tym zakresie praktycznie zacierają się różnice pomiędzy kontynentami, a prezentowane działania pokazywały niezwykle bogactwo koncepcji. Dominującą formą była organizacja adwokatury w grupy i podzespoły, ustalane nie tylko ze względu na przedmiot ich działania (o charakterze specjalizacyjnym), ale także strukturę organizacyjną (małe i duże firmy), wiek czy płeć (koła kobiet, seniorów). Ujęcie w wielu krajach było odzwierciedleniem „grup problemów”, które można uznać za 'wzorcowe'. Uwagi zgłaszane podczas dyskusji były szczególnie cenne dla ewentualnych zmian w strategii władz samorządu z uwagi na tendencje na rynkach praktyk zawodowych, zmian społecznych i politycznych.

Panel trzeci poświęcony był kontynuacji tematu rozpoczętego rok wcześniej w Pradze, czyli sytuacjom postępowań karnych przeciwko adwokatom, przeszukaniom kancelarii, podejmowaniu czynności dochodzeniowych i śledczych. Po raz kolejny można było zauważyć znaczące podobieństwa działań władz w Europie, USA, Kanadzie względem odmiennych działań w Azji i Afryce. O ile w przypadku społeczeństw rozwiniętych gospodarczo dominantą były batalie o charakterze koncepcji legislacyjnych (czy i jak można przeszukiwać, zabezpieczać, utrzymywać operacyjnie, wykorzystywać w postępowaniach), to w przypadku krajów Azji czy Afryki dominantą były działania faktyczne, nierzadko zatrzymania, aresztowania, konfiskata dokumentów, działania propagandowe i dezinformacja. Szeroki wątek w dyskusji dotyczył także zagadnieniom prania brudnych pieniędzy, w którym mogą uczestniczyć adwokaci.

Panel czwarty poświęcony był koegzystencji na rynku usług prawnych zawodów regulowanych i grup innych podmiotów (przedsiębiorców), którzy także świadczą usługi prawne, ale nie posiadają tytułów profesjonalnych adwokata czy specjalisty branżowego. Dyskusja koncentrowała się na problemie czy adwokatura powinna dążyć do „wchłonięcia” tych grup zawodowych i w efekcie objęcia ich swoją kompetencją regulacyjną lub reprezentacyjną (względnie obiemą), czy też raczej adwokatura powinna ignorować i koegzystować pasywnie, ze wszystkimi negatywnymi społecznymi konsekwencjami. Ważnym przykładem była prezentacja brytyjska, która wskazywała na węzeł regulacyjny, który zaistniał w Wielkiej Brytanii w 2007 roku, a który obecnie prowadzi do kolejnej dużej zmiany związanej z nadawaniem kompetencji regulacyjnych strukturom zewnętrznym dla *Law Society*, co nie jest ekonomicznie efektywne i funkcjonalnie trudne. Wiele wypowiedzi dotyczyło aspektów działalności konkurencyjnej oraz metod reakcji w związku z szeroką liberalizacją form świadczenia usług prawnych. Szereg interwencji związanych było ze świadczeniem usług w sieci oraz implikacji, które takie działania generują.

Ponieważ konferencja odbywała się w zbieżnym terminie ze śródrocznym posiedzeniem IBA, istotny był także panel tzw. *OPEN FORUM*, na którym liderzy adwokatów przedstawiają zagadnienia, które chcieliby poruszyć podczas kolejnej konferencji lub które są istotne podmiotowo w ich jurysdykcjach.

Tradycyjnie dzień po konferencji odbyło się spotkanie w siedzibie adwokatury gospodarza, w tym wypadku Barcelony, podczas którego prezentowane były uwarunkowania jej działań, struktura organizacyjna (ok. 200 pracowników), budżet roczny (ponad 20 mln euro wraz z *legal aid*) oraz bieżące zadania i wyzwania.

adw. dr Małgorzata Kożuch